

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 9 lutego 2021 r.

Pozycja 11

POSTANOWIENIE z dnia 15 września 2020 r. Sygn. akt Ts 42/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Wojciech Sych,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej W.W. w sprawie zgodności:

- 1) art. 51 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 108) w związku z „pozbawieniem prawa do wliczenia do okresu zatrudnienia okresu pozostawania bez pracy, za który przyznano wynagrodzenie na podstawie art. 57 § 2 k.p. pracownikowi będącemu pod ochroną, którego sąd nie przywrócił do pracy”,
- 2) § 2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 1949) w związku z „pozbawieniem prawa do ubezpieczenia społecznego pracowników zwolnionych w okresie szczególnej ochrony pracy, wynikającej z art. 39 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, którym zasądzono wynagrodzenie na podstawie art. 57 § 1 i 2 Kodeksu Pracy”, z art. 2, art. 24, art. 32 ust. 2, art. 45 ust. 1 oraz 64 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 12 marca 2018 r. (data nadania), W.W. (dalej: skarżący), reprezentowany przez radcę prawnego ustanowionego pełnomocnikiem z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

1. W dniu 6 lipca 2007 r. pracodawca złożył skarżącemu oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika. Na skutek tego skarżący złożył do sądu pracy odwołanie.

Wyrokiem z 28 października 2008 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy w G. zasądził od pracodawcy na rzecz skarżącego kwotę 133 544,34 zł tytułem odszkodowania za nieuza-

sadnione rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika, kwotę 33 856,32 zł tytułem odprawy pieniężnej, umorzył postępowanie w części dotyczącej odsetek ustawowych za dzień 6 sierpnia 2007 r. od kwoty 33 856,32 zł i oddalił powództwo w pozostałej części.

Wyrokiem z 5 lutego 2010 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w G. odrzucił apelację skarżącego od wyroku z 28 października 2008 r. w części dotyczącej odszkodowania ponad kwotę 38 370,52 zł oraz odprawy emerytalnej, oddalił apelację skarżącego w pozostałym zakresie oraz oddalił apelację pracodawcy.

W lutym 2010 r. pracodawca wypłacił skarżącemu zasądzone kwoty tytułem odszkodowania, odprawy, odsetek oraz kosztów procesu. Pracodawca wydał także skarżącemu informację o dochodach oraz pobranych zaliczkach na podatek dochodowy za luty 2010 r.

Decyzją z 24 września 2008 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. przyznał skarżącemu prawo do emerytury od dnia 1 lipca 2008 r., przyjmując do ustalenia wysokości świadczenia najkorzystniejszy wariant, do podstawy wymiaru przyjmując wynagrodzenie z 10 lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1998 r. do 31 grudnia 2007 r.

Decyzją z 9 września 2011 r. organ rentowy dokonał przeliczenia emerytury skarżącego.

W dniu 25 lutego 2016 r. skarżący złożył wniosek o ponowne ustalenie świadczenia emerytalnego po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego z uwzględnieniem otrzymanego od pracodawcy zaległego wynagrodzenia ze stosunku pracy, wskazując, iż świadczenie zasądzone wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z 28 października 2008 r. (sygn. akt [...]) było przychodem wynikającym z art. 12 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. decyzją z 24 marca 2016 r. nr [...] odmówił skarżącemu ustalenia wysokości świadczenia emerytalnego oraz decyzją z 8 kwietnia 2016 r. nr [...] odmówił przeliczenia emerytury z uwzględnieniem – jak wskazał skarżący – „otrzymanego od pracodawcy wynagrodzenia ze stosunku pracy”.

Wyrokiem z 18 lipca 2016 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w G. VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania skarżącego od tych decyzji. W uzasadnieniu wskazał, że odszkodowanie za nieuzasadnione rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia, które zostało zasądzone na rzecz skarżącego wyrokiem Sądu Rejonowego z 28 października 2008 r., a wypłacone w 2010 r., wyłączone jest – na podstawie § 2 pkt 3 rozporządzenia – z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe, zatem nie może być uwzględnione w podstawie wymiaru składek.

Wyrokiem z 27 stycznia 2017 r. (sygn. akt [...]) Sąd Apelacyjny w G. III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację skarżącego.

Prokurator Okręgowy w G. 28 sierpnia 2017 r. wniósł skargę o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w G. z 27 stycznia 2017 r. Wnosząc o uchylenie wyroku i ponowne rozpoznanie sprawy prokurator wskazał, że zawiadomienie skarżącego o terminie rozprawy apelacyjnej na dzień 27 stycznia 2017 r. zostało wysłane omyłkowo na inny adres, niż wskazywany przez skarżącego w pismach procesowych.

Wyrokiem z 11 stycznia 2018 r. Sąd Apelacyjny w G. III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (sygn. akt [...]) na skutek apelacji skarżącego od wyroku Sądu Okręgowego w G. z 18 lipca 2016 r. uchylił wyrok z 27 stycznia 2017 r. (sygn. akt [...]), odrzucił apelację w zakresie żądania zasądzenia od ZUS Oddział w G. kwoty 30 000 zł tytułem odszkodowania oraz oddalił apelację w pozostałym zakresie. W uzasadnieniu Sąd wskazał, że skarga prokuratora o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem z dnia 27 stycznia 2017 r. okazała się uzasadniona, ponieważ skarżący nie został

zawiadomiony o terminie rozprawy apelacyjnej wyznaczonej na 27 stycznia 2017 r., przez co został pozbawiony możliwości działania przed Sądem Apelacyjnym.

2. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 24 września 2019 r. skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej m.in. przez: przesłanie podpisanego przez skarżącego pełnomocnictwa szczególnego do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz reprezentowania skarżącego przed Trybunałem Konstytucyjnym wraz z czterema odpisami; przesłanie oryginałów albo kopii poświadczonych przez pełnomocnika za zgodność z oryginałem wskazanych w zarządzeniu dokumentów; wskazanie i udokumentowanie daty doręczenia skarżącemu odpisu wyroku Sądu Apelacyjnego w G. III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 27 stycznia 2017 r. (sygn. akt [...]), a jeżeli nie został on skarżącemu doręczony to wskazanie, kiedy skarżący dowiedział się o jego treści; wyjaśnienie, w jaki sposób art. 51 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1040, ze zm.) oraz § 2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 1949), w zakresie wskazanym w *petitum* skargi, naruszają wolności lub prawa skarżącego, wynikające z powołanych jako wzorce kontroli art. 2, art. 24, art. 32 ust. 2, art. 45 ust. 1 oraz art. 64 ust. 1 Konstytucji.

Pismem procesowym z 8 października 2019 r. (data nadania) skarżący odniósł się do powyższego zarządzenia.

Zdaniem skarżącego skarga konstytucyjna dotyczy dowolnej interpretacji przepisów prawa przez organy państwa, wbrew wskazanym przepisom, czego skutkiem jest pozbawienie pracownika jego konstytucyjnych praw, określonych w powołanych jako wzorce kontroli art. 2, art. 24, art. 32 ust. 2, art. 45 ust. 1 oraz art. 64 ust. 1 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub jest oczywiście bezzasadna.

2. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji, każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w u.o.t.p.TK, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie których sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji.

Zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą Trybunału wyczerpanie drogi prawnej w rozumieniu art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK oznacza skorzystanie z przysługujących skarżącemu zwyczajnych środków odwoławczych, zaś wystąpienie ze środkami o charakterze nadzwyczajnym nie zawiesza biegu terminu wniesienia skargi konstytucyjnej (zob. m.in. postanowienie TK z 18 listopada 2009 r., sygn. SK 12/09, OTK ZU nr 10/A/2009, poz. 158). W chwili uzyskania przez skarżącego orzeczenia sądowego wykazującego walor prawomocności, a więc orzeczenia, co do którego nie przysługują już zwyczajne środki odwoławcze, wypełniony zostaje obowiązek wynikający z art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK. Wydanie takiego orzeczenia nadaje bowiem – niezbędny w świetle art. 79 ust. 1 Konstytucji – walor ostate-

czności rozstrzygnięciu, z którym skarżący wiąże zarzut naruszenia jego wolności lub praw. Podjęcie dalszych kroków zmierzających do wzruszenia takiego orzeczenia, także wówczas, gdy towarzyszy im wydanie w sprawie dalszych rozstrzygnięć, nie mieści się już w zakresie pojęcia „wyczerpania drogi prawnej” (zob. postanowienie TK z 20 czerwca 2017 r., sygn. Ts 82/17, OTK ZU B/2017, poz. 219).

Trybunał podkreśla, że ostatecznym orzeczeniem w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, wydanym w postępowaniu cywilnym, jest prawomocny wyrok lub postanowienie, natomiast skarga o wznowienie postępowania jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Bieg terminu wniesienia skargi konstytucyjnej rozpoczyna się tym samym w momencie uzyskania przez skarżącego prawomocnego wyroku lub postanowienia sądu drugiej instancji. Wniesienie skargi o wznowienie postępowania, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, jest irrelevantne dla biegu tego terminu.

Trybunał stwierdza, że w sprawie, w związku z którą skarżący wniósł skargę konstytucyjną, ostatecznym orzeczeniem w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji był prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w G. z 27 stycznia 2017 r. (sygn. akt [...]), którym sąd oddalił apelację skarżącego. Usuwając braki formalne skargi konstytucyjnej pełnomocnik skarżącego wyjaśnił, że wyrok sądu nie został doręczony, a skarżący o jego treści dowiedział się w marcu 2017 r. Skarżący podjął starania związane ze wzruszeniem tego wyroku, co potwierdza załączone do skargi pismo z Prokuratury Krajowej z 20 lipca 2017 r. Mając na uwadze, że termin do wniesienia skargi rozpoczął swój bieg w dniu, gdy skarżący dowiedział się o treści wydanego w jego sprawie wyroku oraz okoliczność, iż skarga została wniesiona dopiero 12 marca 2018 r., nie może budzić wątpliwości przekroczenie terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej, o którym mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK.

Powyższa okoliczność jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

3. Niezależnie od powyższej przesłanki, samoistnie przesądzającej niedopuszczalność nadania niniejszej skardze dalszego biegu, należy stwierdzić, że skarga nie spełnia także innych przesłanek warunkujących jej merytoryczne rozpoznanie.

Skarżący w odpowiedzi na wezwanie do dokładnego wyjaśnienia, w jaki sposób zakwestionowane przepisy, w zakresie wskazanym w *petitum* skargi, naruszają jego wolności lub prawa wynikające w powołanych jako wzorce kontroli przepisów Konstytucji wskazał, że „zasądzone i wypłacone pracownikowi świadczenie z tytułu niezgodnego z prawem zwolnienia z pracy w okresie ochronnym, jest wynagrodzeniem za czas pozostawania bez pracy do czasu uzyskania emerytury (art. 45 § 2 i 3 i art. 57 § 2 kp), co wynika z udzielonej takiemu pracownikowi szczególnej ochrony z art. 39 Kodeksu Pracy. Skoro więc pracodawca nie może wypowiedzieć umowy o pracę pracownikowi, któremu brakuje nie więcej niż 4 lata do osiągnięcia wieku emerytalnego, niezgodne z prawem zwolnienie takiego pracownika z pracy jest bezskuteczne i nie może spowodować pozbawienia go ubezpieczenia emerytalnego, wynikającego z § 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. nr 161, poz. 1106 z późn. zm.)”. Dalej skarżący wskazuje, że „skarga konstytucyjna dotyczy zatem dowolnej interpretacji przepisów prawa przez organy państwa, wbrew wskazanym przepisom i rozporządzeniu czego skutkiem jest pozbawienie pracownika jego konstytucyjnych praw, określonych w powołanych jako wzorce kontroli art. 2, art. 24, art. 32 ust. 2, art. 45 ust. 1 oraz art. 64 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”.

Mając na uwadze powyższe wyjaśnienia, jak również treść skargi konstytucyjnej, Trybunał stwierdził, że formułowane zarzuty stanowią w rzeczywistości polemikę skarżącego z ustaleniami poczynionymi przez orzekające w jego sprawie sądy. Skarżący konsekwentnie

twierdzi bowiem, że zasądzone na jego rzecz odszkodowanie z tytułu wadliwego rozwiązania umowy o pracę stanowi wynagrodzenie za pracę. Orzeczenia sądów jednoznacznie wskazują jednak, że wyrokiem z 28 października 2008 r. Sąd Rejonowy zasądził na rzecz skarżącego odszkodowanie oraz odprawę. Skarżący nie został przywrócony do pracy, nie doszło do restytucji stosunku pracy, a w konsekwencji na jego rzecz nie zostało także zasądzone wynagrodzenie za pracę.

Odnosząc się do tak sformułowanych przez skarżącego zarzutów należy stwierdzić, że skarga – wbrew wymogom wynikającym z art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz u.o.t.p.TK – odniesiona została do pozostającej poza kognicją Trybunału Konstytucyjnego sfery stosowania prawa. Nie można uznać, że skarżący prawidłowo określił, w jaki sposób doszło do naruszenia jego konstytucyjnych wolności i praw, skoro zarzuty skargi opierają się głównie na polemice z ocenami prawnymi organów i sądów. Trybunał Konstytucyjny, działając w ramach konkretnej kontroli konstytucyjności, a więc w ramach skargi konstytucyjnej, nie dokonuje weryfikacji rozstrzygnięć sądowych. Do kognicji Trybunału Konstytucyjnego nie należy rozpatrywanie zarzutów dotyczących niekonstytucyjności wykładni dokonanej przez sąd ani zarzutów błędnej subsumpcji stanu faktycznego dokonanej w wyroku, czy też wadliwości kierunku argumentacji wykorzystanej w ostatecznym orzeczeniu, gdyż Trybunał nie jest kolejną instancją sądową. W trybie kontroli w drodze skargi konstytucyjnej Trybunał może oceniać jedynie zgodność z Konstytucją aktu normatywnego.

Okoliczność ta jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Z tych przyczyn Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.